

20218

Partícules Elementals

Professor: Joan Solà

(Part Comuna als dos plans)

Part I: Partícules, Camps i Simetries

1) Introducció General

- 1.1 El "zoo" de les partícules elementals. Primera aproximació a la taula de les partícules: leptons, hadrons, quarks.
- 1.2 Les interaccions fonamentals: Partícules de matèria i de radiació. Introducció informal a la "diagramàtica" de Feynman.
- 1.3. Producció i detecció de les partícules elementals. Els acceleradors actuals i futurs: LEP, Tevatron, Hera, LHC, NLC.

2) Cinemàtica Relativista

- 2.1 Cinemàtica de desintegració relativista $1 \rightarrow 2$.
- 2.2 Cinemàtica de col·lisions $2 \rightarrow 2$ entre partícules relativistes.
- 2.3 Relació entre els sistemes centre de massa i de fitó fix.
- 2.4 Variables de Mandelstam per a processos $2 \rightarrow 2$ i $1 \rightarrow 3$.
- 2.5 Simetria d'encreuament.

3) Amplituds d'interacció i secció eficaç.

- 3.1 Operador d'evolució i matriu S. Unitarietat.
- 3.2 Espai fàsic. Nombre d'estats accessibles.
- 3.3 Amplitud d'interacció invariant Lorentz: matriu T.
- 3.4 Seccions eficaces i ritmes de desintegració.
- 3.5 Regla d'or de Fermi per a processos relativistes.
- 3.6 Integrals d'espai fàsic per a processos $2 \rightarrow 2$ i $1 \rightarrow 3$.

4) Partícules i equacions de camp.

- 4.1 Camps escalars, vectorials i spinorials.
- 4.2 L'equació de Klein-Gordon.
- 4.3 L'equació de Dirac i l'àlgebra de matrius de Dirac.
- 4.4 Spin i moment magnètic d'un fermió de Dirac.
- 4.5 L'equació d'ona i el fotó. Spin del fotó.

5) Simetries contínues i discretes.

- 5.1** Simetries contínues i lleis de conservació.
- 5.2** Simetries discretes: Paritat i conjugació de càrrega. Violació de C i P en interaccions febles.
- 5.3** CP, T i teorema CPT. Conseqüències.

6) Els hadrons i el model de quarks.

- 6.1** Els mesons i les interaccions fortes efectives.
- 6.2** Estranyesa i isospin.
- 6.3** El grup SU(2) d'isospin. Relacions entre seccions eficaces de processos forts.
- 6.4** Matemàtiques bàsiques dels grups SU(n).
- 6.5** El model SU(3) de Gell-Mann dels quarks. Extensions.
- 6.6** Un nou nombre quàntic: el "color".

Part II: Dinàmica de les Interaccions Fonamentals

1) Lagrangians i camps, clàssics i quàntics.

- 1.1**.Lagrangià i equacions clàssiques de moviment d'un camp.
- 1.2** Teorema de Noether en Teoria de Camps.
- 1.3** El Lagrangià "clàssic" de l'electrodinàmica quàntica.
- 1.4** Les imatges de Schrödinger i de Heisenberg.
- 1.5**.Camps quàntics i operadors. Noció de "segona quantificació".

2) Interaccions electromagnètiques

- 2.1.** Regles de Feynman de l'Electrodinàmica Quàntica.
- 2.2** L'Electrodinàmica Quàntica escalar.
- 2.3** Processos leptònics: Compton, Bhabha, Thomson, etc.
- 2.4.**Interaccions electromagnètiques dels hadrons: funcions d'estrucció.
- 2.5** La QED com a teoria "gauge" U(1).

3) Interaccions fortes: Cromodinàmica Quàntica

- 3.1 Teories gauge no abelianes. De $U(1)$ a $SU(3)_c$.**
- 3.2 El Lagrangià de QCD.**
- 3.3 El model de partons i la difusió profundament inelàstica.**
- 3.4 Noció de llibertat asimptòtica i esclavatge infraroig.**

4) El Model Estàndard de les interaccions electrofebles.

- 4.1 Les interaccions febles "clàssiques": teoria de Fermi.**
- 4.2 El decaïment del muó i la desintegració- β .**
- 4.3 Processos semileptònics. Teoria de Cabibbo.**
- 4.4 Corrents neutres front a corrents carregats. Bosons gauge.**
- 4.5 Trencament espontani de simetria: mecanisme de Higgs.**
- 4.6 El Model de Glashow-Weinberg-Salam de les interaccions electrofebles: el Lagrangià invariant $SU(2) \times U(1)$.**

Tòpics Avançats (Part no comuna per al pla vell)

1) Massa, spin i grup de Poincaré.

- 1.1 El grup de rotacions.**
- 1.2 Variables dinàmiques i grup de Lorentz.**
- 1.3 Representacions no unitàries de dimensió finita.**
- 1.4 El grup de Poincaré.**
- 1.5 Estats físics de massa i spin definits. Representacions unitàries de dimensió infinita: "partícules".**

2) Aspectes avançats del model de quarks.

- 2.1 Representacions irreductibles: mètode tensorial.**
- 2.2 Fòrmula de masses de Gell-Mann/Okubo.**
- 2.3 Teoria $SU(6)$.**
- 2.4 Moments magnètics dels nucleons.**

3) Aspectes estructurals avançats del Model Estàndard

- 3.1** Detalls sobre l'estructura gauge $SU(3)_C \times SU(2)_L \times U(1)_Y$.
- 3.2** Unitarietat i corrents neutres.
- 3.3** Unitarietat residual i camps escalars de Higgs.
- 3.4** El mecanisme de Higgs i el Teorema de Goldstone.
- 3.5** La matriu de Cabibbo-Kobayashi-Maskawa i la violació de CP en el Model Estàndard.

4) Efectes quàntics: renormalització.

- 4.1** Diagrames de "loop" i divergències ultraviolades.
- 4.2** Renormalització de la càrrega elèctrica. Polarització del buit.
- 4.3** Noció de grup de renormalització.
- 4.4** Correccions radiatives en general. Tests experimentals.

5) Fenomenologia del Model Estàndard

- 5.1** Física de neutrinos. Corrents neutres i carregats.
- 5.2** Física dels bosons W i Z. Producció i decaïment.
- 5.3** Física del bosó escalar de Higgs estàndard. Higgs carregats.
- 5.4** Física del quark top. Producció i modes de desintegració.

Bibliografia

Alguns llibres de caràcter introductori:

- 1.-Introduction to Elementary Particles,**
D. Griffiths (John Wiley and Sons, Inc, 1987).
- 2.- Introduction to High Energy Physics,**
D.H. Perkins (Addison-Wesley, 1982).
- 3.-Quarks and Leptons,**
F. Halzen and D. Martin (John Wiley and Sons, 1984).
- 4.-Modern Elementary Particle Theory,**
G. Kane (Addison-Wesley, 1987).

Alguns llibres de caràcter més avançat:

- 1.-Gauge Theories of the Strong, Weak and Electromagnetic Interactions,**
C. Quigg, (Benjamin-Cumming, 1983)
- 2.-Gauge Theories of Elementary Particles**
T.P. Cheng and L.F. Li (Clarendon Press, Oxford, 1986)
- 3.-Grand Unified Theories**
G.G. Ross (Benjamin-Cumming, 1985)
- 4.-Quarks, Leptons and Gauge Fields,**
K. Huang, (World Scientific, 1993).
- 5.-Dynamics of the Standard Model,**
J.F. Donohue, E. Golowich, B.R. Holstein
(Cambridge Univ. Press, 1992).